

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 1 беті

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫ ҮШІН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР

ББ атауы: 6B10104– «Мейіргер ісі»

Пән коды: ZhShZhMK 2202

Пәннің атауы: Жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек

Оқу сағаттары /кредит көлемі: 120 сағат / 4 кредит

Курс және семестр: 2 курс, 4 семестр

Шымкент, 2024 ж.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы Әдістемелік нұсқау	044-57/ () 28 беттің 2 беті	

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар «Жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабусына) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

хаттама № 11 « 18 » 06 2024ж.

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к., доцент Сейдахметова А.А.

OÑTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	28 беттің 3 беті
Әдістемелік нұсқау		

1 – сабақ

1.Тақырып: Жаппай жою қару-жарағын қолданған кездегі жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек.

2.Мақсаты: Жаппай жою қару - жарақтарының негізгі түрдерімен өз бетінше танысу. Көптік жарақат жағдайының клиникалық көрініс ерекшеліктерін оқып – білу. Көптеген, үйлесімді, комбинерленген зақымданулар кезінде жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету шараларымен танысу. Тақырыпты меңгерген соң, студент көптік жарақаттың жіктемесін (көптеген, үйлесімді, комбинерленген), «өзара ауырлау синдромын», жәбірленуші жағдайының ауырлығын анықтауда оның маңызын, өмірге маңызды мүшелердің қызметтерінің қауіпті бұзылыстарын білуге тиіс.

3.Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6.Тапсыру мерзімі: 1-2 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Кезеңдік емдеу жүйесінде дәрігерлік көмек түрлеріне қатысы жоғы

- А) біріншілік медициналық көмек
- Б) дәрігерге дейінгі медициналық көмек
- В) біріншілік дәрігерлік көмек
- Г) мамандандырылған дәрігерлік көмек
- Д) жоғары мандандырылған дәрігерлік көмек

2. Төтенше жағдайларда келтірілген топтардың ішінде қайсысы біріншілік дәрігерлік көмек көрсетуі тиіс

- А) құтқарушылар
- Б) тұрғындардың өздері
- В) мейірбикелер
- Г) дәрігерлер
- Д) зақымданғандар

3. Төтенше жағдайларда біріншілік дәрігерлік көмек қай жерде көрсетілуі мүмкін

- А) дәрігерлік пунктте
- Б) зақымдану аймағында
- В) вакогоспиталедев эвакогоспитале
- Г) мамандандырылған емдеу мекемелерінде
- Д) емханада

4. Келтірілген топтардың ішінде қайсысы дәрігерге дейінгі көмекті көрсетуі керек

- А) тұрғындардың өздері
- Б) құтқарушылар
- В) мейірбикелер
- Г) дәрігерлер
- Д) зақымданғандар

5. Келтірілген топтардың ішінде қайсысы біріншілік дәрігерлік көмекті көрсетуі керек

- А) тұрғындардың өздері
- Б) құтқарушылар
- В) мейірбикелер
- Г) дәрігерлер
- Д) зақымданғандар

6. Төтенше жағдайларда біріншілік дәрігерлік көмек қай жерде көрсетіледі
- дәрігерлік пунктте
 - емханада
 - зақымдалу аймағында
 - сараптау алаңында
 - іргелес жатқан дәрігерлік құрылымдар мен мекемелерде
7. Келтірілген топтардың ішінде қайсысы мамандандырылған дәрігерлік көмекті көрсетуі керек
- құтқарушылар
 - мейірбикелер мен фельдшерлер
 - дәрігерлер
 - маман дәрігерлер
 - зақымданғандар
8. Келтірілген топтардың ішінде қайсысы жоғары мамандандырылған дәрігерлік көмекті көрсетуі керек
- құтқарушылар
 - мейірбикелер мен фельдшерлер
 - дәрігерлер
 - маман дәрігерлер
 - зақымданғандар
9. Медициналық апаттар қызметінің басқаруы қанша істерден тұруы мүмкін
- 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 1
10. Төтенше жағдайдың радиациялық факторы
- улаушы жауынгерлік, өнеркәсіптік және басқа заттар
 - иондайтын сәулелену
 - токсиндер, бактериялар және басқа биологиялық агенттер
 - психикалық бұзылыстар
 - механикалық әсер
11. Апаттар нәтижесінде аймақтарда орын алған апарып соғатын немесе апарып соққан айқын жағдайлар. Аталғандардың ішінде қайсысы төтенше жағдай ұғымдарына тән емес?
- адамдардың опат болу, олардың денсаулығына зиян келуі
 - қоршаған орта мен шаруашылық объектілеріне келтірілген зияншылық
 - маңызды заттық шығындар
 - халықтың тіршілік әрекеті шарттарының бұзылуы.
 - флора мен фаунаға келтірілген зияншылық
- 12.. Төтенше жағдай топтауына жатпайтын топ:
- табиғи
 - техногендік
 - көп таралған
 - экологиялық
 - саяси
13. Табиғатқа байланысты болған төтенше жағдай ұғымына жатпайтын топтың атауы:
- геологиялық
 - метеорологиялық

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 5 беті	

В) гидрологиялық

Г) эпифитотия

Д) табиғи өрттер

14. Метерологиялық және геологиялық төтенше жағдай ұғымына жатпайтын топты анықтаңыз:

А) нөсерлер

Б) аңызак

В) қар көшкіні

Г) қарлы борандар

Д) дауылдар

15. Геологиялық төтенше жағдай ұғымына жатпайтын топты анықтаңыз:

А) жер сілкінуі

Б) жанартаулар

В) көшкіндер

Г) қарлы көшкіндер

Д) құйындар

Жағдайлық есеп №1

Зақымданғанның сөзіне қарағанда жарылыс толқыны сым арматуралары сорайып тұрған ғимараттың бетон плитасына лақтырып тастаған. Қолтық асты шұңқырынан сәл төмен оң жақ кеудесінде жақтары ісінген дөңгелек жара бар; қан кету шамалы қара түсті. Зақымданғанның дем алысы өте ауыр, әрбір дем алған сайын күй-жағдайы төмендеп, дем алуы ауырлайды; пульсі жиі, жіңішке. Қандай диагноз сәйкес келеді?

Ситуациялық есеп №2

Зақымданған адам 3 сағаттан кейін қираған ғимараттан табылған. Бүйірлеп жатыр, сол қолы ғимараттың бетонды плитасымен жаншылған; санасы сақталған, бірақ сезімі шала; терісі мен шырышты қабықтары бозарыңқы, дем алуы ауыр, пульсі жиі, әлсіз; жаншылудан жоғары қолы қызыл-көк қоңыр түсті, ісінген. Дәрігерлік персонал тап осы кезеңде (бірінші дәрігерлік көмек) бірінші кезекте қандай шара жасауы керек.

2 - сабақ

1. Тақырып: Баротравма кезіндегі жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек.

2. Мақсаты: Баротравма салдарын, олардың клиникалық көріністерін, баро және акустикалық жарақаттың үйлесуін өзіндік оқып-білу. Баротравма белгілерін дер кезінде анықтау. Жәбірленушілерге жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету және түрлі асқынулардың алдын – алу.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 2 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Барожарақатты тудыратын маңызды негізге жатады:

А) ауада O₂ шамадан тыс болуы

Б) ауада O₂ жетіспеушілігі

В) NO шамадан тыс көп болуы

Г) CO жетіспеушілігі

Д) сәулелі радиацияның деңгейі

2. Биіктік ауруының алғашқы белгісі қайсысы:

- A) Бронхообструкциалық синдром
- Б) Неврологиялық синдром
- В) Абдоминалды синдром
- Г) Буын синдром
- Д) Кардиологиялық синдром

3. Биіктік ауруының дамиды шекарасы:

- A) Теңіз деңгейінен 0,5-1 км
- Б) Теңіз деңгейінен 2-5 км
- В) Теңіз деңгейінен 5 км-ге дейін
- Г) Теңіз деңгейінен 1-2 км
- Д) Барлығы дұрыс

4. Биіктік ауруының негізгі түрлеріне бәрі жатады, тек:

- A) Буындық
- Б) Вестибулярлы
- В) Неврологиялық
- Г) Өкпелік
- Д) Жыныс жолдық

5. Кессон ауруының негізгі емдік әдісі:

- A) ГБО өткізу
- Б) Емдік декомпрессия өткізу
- В) Емдік бронхоскопия жасау
- Г) Емдік рекомпрессия өткізу
- Д) ЛОР-мүшелерінің оперативтік емі

6. Қалыпты атмосфералық қысым құрайды:

- A) 400 мм.сын.бағ.
- Б) 760 мм.сын.бағ.
- В) 120 мм.мм.сын.бағ.
- Г) 200 мм.сын.бағ.
- Д) 50 мм.сын.бағ.

7. Кессон ауруын тудыратын жағдайлар:

- A) Атмосфералық қысымның жоғарылауы
- Б) Атмосфералық қысымның төмендеуі
- В) Қалыпты атмосфералық қысым
- Г) Ыстық соғу
- Д) Суық тию

8. Биіктік ауруының нәтижелі емдеу әдістеріне жатады:

- A) O₂ тыныс алу
- Б) Тыныс анальгетиктерін енгізу
- В) Жүрек гликозидтерін енгізу
- Г) Транквилизаторларды енгізу
- Д) Барлығы дұрыс

9. Кессон ауруы қайсысына пайда болады:

- A) Компрессия кезінде
- Б) Декомпрессия кезінде
- В) Декомпрессиядан 15-20 минут кейін
- Г) Декомпрессиядан 1 сағаттан кейін
- Д) Декомпрессиядан 1 тәуліктен кейін

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 7 беті	

10. Биіктік ауруының біріншілік созылмалы түріне жатпайды:

- А) Полиостеоартроз
- Б) Аэропатиялық
- В) Миокардиодистрофия
- Г) Жүйке жүйесінің зақымдануы
- Д) Меньер синдромы

3 – сабақ

1.Тақырып: Жүйке жүйесінің ауруы бар науқастарға жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету.

2.Мақсаты: Жүйке жүйесі ауруларының белгілерін анықтау үшін тәжірибелік дағдыларын дамыту, жүйке жүйесі ауруларымен сырқаттанған науқастарға бірінші дәрігерге дейінгі көмек көрсетуде дағдыларын меңгеру. Науқастың қоршаған ортаға қауіптілігі үшін және қауіпсіздігі үшін бірінші дәрігерге дейінгі көмек көрсету барысында қолданылатын сақтық шараларын үйрену.

3.Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз

6. Тапсыру мерзімі: 3 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Алкоголді делиридің басты белгісі:

- а) тырысулар;
- б) естің бұзылуы;
- в) ақыл кемістігі;
- г) неврологиялық
- д) салдану

2. Шындықтан алыстау, оқшаулану, өз қайғысымен жүру – бұл мына ауру белгісі болып табылады:

- а) алкоголизм;
- б) эпилепсия;
- в) қарттық психоз;
- г) шизофрения.

3. Есті жоғалту жағдайы –бұл:

- а) делирий;
- б) кома;
- в) естің бұзылуы.
- г) онейроид.

4. Психиатриялық ауруханаға жатқызу көрсеткіші болып табылады:

- а) агрессиялы емес маниакалды жағдай;
- б) психикасы бұзылған науқастың қоғамға қарсы әрекеті;
- в) невроз;
- г) туа біткен ақыл кемістігі.

5. Тырысу ұстамасы кезінде бірінші кезекте ... қажет.:

- а) тілін тістеп алудың алдын алу;
- б) жарақаттың алдыналу;
- в) қысып тұрған киімдерін босату;

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 8 беті	

- г) аталғандардың барлығы дұрыс.
6. Галлюцинации – бұл:
- шынайы жоқ объекті сезім арқылы көру;
 - шынайы бар затты басқашалап көру;
 - қоршаған заттар екі еселеніп көрінеді;
 - көру аймағының жартысы көрінеді.
7. Алкоголды команың емі ;
- бемегрид енгізу
 - форсирленген диурез
 - атропина енгізу
 - асқазан жуу
 - аталғандардың барлығы дұрыс.
8. Аталған аурулардың ішінен қайсысы психомоторлы қозумен жүреді
- цереброваскулярлы патологиядағы делирий
 - алкоголды делирий
 - субарахноидальды қан құйылулар
 - ревматикалық хорей
 - аталғандардың барлығы дұрыс.
9. Психомоторлы қозумен жүретін жіті психозда қолданылмайды;
- диазепам (седуксен)
 - аминазин
 - галоперидол
 - натрий оксибутираты
 - амитриптиллин
10. Психомоторлы қозуды басу үшін аминазиннің кері әсері
- галлюцинаторлы-сандырақ синдром
 - артериалді гипотензия
 - астеникалық аффект
 - психогенді депрессия

4 – сабақ

- 1.Тақырып:** Жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету кезінде қолданылатын дәрілер.
- 2.Мақсаты:** Студенттерді теміртапшылықты анемия аурудың диагностика, клиникасы, емдеу принциптерін, қан тұзу жүйесі ауруларын алдын алу принциптерін үйрету. Жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету кездерінде қолданылатын негізгі дәрілік заттардың тағайындалуы және әсер ету механизмі туралы білім беру.
- 3.Тапсырмалар:** тақырыпты өз бетінше оқу.
- 4. Орындау/бағалау түрі:** эссе
- 5. БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
- 6. Тапсыру мерзімі:** 4 апта
- 7. Әдебиет:** Соңғы бетті қараңыз.
- 8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).**

Тест сұрақтары

- 1.** Стенокардия ұстамасында тиімді препарат болып табылады:
- валериана
 - баралгин

В) нитроглицерин

Г) промедол

Д) нитросорбид

2. Сол жақ қарынша жетіспеушілігімен қосарланған гипертониялық кризде таңдаулы препарат:

А) лазикс в/і

Б) дроперидол в/і

В) баралгин б/е

Г) нитроглицерин т/а

Д) атропин в/і

3. II типті гипертониялық криздің емін бастау керек:

А) в-адреноблокатордан

Б) зәр айдаушы препараттардан

В) ганглиоблокатордан

Г) раувольфия препараттарынан

Д) транквилизаторлардан

4. Бронх демікпесі ұстамасында қолдануға болмайды:

А) морфинді

Б) астмопентті

В) беротекті

Г) эуфиллинді

Д) сальбутамолды

5. Бронх демікпесі ұстамасында жедел көмек:

А) сальбутамол енгізу

Б) папаверин енгізу

В) либексин енгізу

Г) тусупрекс енгізу

Д) анальгин енгізу

6. Кез келген жастағы балалардың температурасын түсіру үшін қатерсіз препаратқа жатады:

А) салицилаттар;

Б) анальгин ;

В) амидопирин;

Г) димедрол;

Д) парацетамол ;

7. Гормонға тәуелді бронх демікпесі ұстамасында қолданылады:

А) анальгин;

Б) баралгин;

В) лазикс;

Г) морфин;

Д) сальбутамол ;

8. Миокард инфартісі ұстамасында ауырсынуды басу үшін қолданылады:

А) промедол, морфин;

Б) баралгин, но-шпа;

В) аспирин, парацетамол;

Г) седуксен, диазепам;

Д) кордиамин, кофеин;

OÑTÛSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 10 беті	

5 – сабақ

1. Тақырып: Балаларды тексеру және шұғыл жағдайларда медициналық дейінгі көмек көрсету ерекшеліктері.

2. Мақсаты: Балаларға жедел көмек көрсетуді оқып-білу. Тақырыпты оқып үйренген соң студент балаларға жүрек өкпе реанимациясының, олардың жоғарғы тыныс жолдарында бөгде зат тұрып қалуы кезіндегі, жөтел ұстамасында, бронх демікпесі ұстамасында, жаракат алу кезіндегі жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету ерекшеліктерін білуі қажет.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 5 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Кеңірдек стенозы дәрежесін анықтағанда ескеру қажет:

- а) тыныс алу жетіспеушілігі
- б) өкпеде дымқыл сырылдарды
- в) систолалық сырылдың жүректе естілуін
- г) шуылды тыныс алуын
- д) жүрек жетіспеушілігін

2. Риновирусты инфекцияның симптомына тән:

- а) эксикоз
- б) мұрыннан су ағу
- в) диарея
- г) трахеит
- д) лимфоаденопатия

3. Қызылшамен жиі ауыратын балалардың жасы

- а) 1-7 жас
- б) 1 жасқа дейін
- в) 7-10 жас
- г) 1-2 жас
- д) 10-15 жас

4. Емшек жасындағы сәбилердің сальмонелезды жұқтыру жолы:

- а) қарым-қатынас
- б) су арқылы
- в) ауа-тамшылы
- г) парентиральды
- д) вертикальды

5. Шигеллез кезіндегі қабыну процесі дамиды:

- а) асқазанда
- б) аш ішекте
- в) тоқ ішекте
- г) асқазан ішек трактында
- д) тік ішекте

6. Д гепатиттің берілу жолы:

- а) трансмиссивті
- б) аэрогенді

OÑTÛSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 11 беті	

в) контактты

г) энтеральды

д) парэнтеральды

7. Менингококтың берілу жолы:

а) ауа-тамшылы

б) контактты

в) фекальды-оральды

г) тамақпен

д) сумен

8. Желшешектің берілу жолдары:

а) фекальды-оральды

б) парэнтеральды

в) контактты

г) тамақпен

д) ауа-тамшылы

9. Шигеллиз Зонне кезінде температура максимальды санға дейін көтеріледі:

а) аурудың бірінші тәулігінде

б) аурудың 2-3 күні

в) 3-5 күн

г) 4 күн

д) 6 күн

10. Менингокок инфекциясында бөрітпелер тән:

а) геморрагиялық, жұлдызша

б) анулярлы

в) геморрагиялы петехиалды

г) папулезды

д) везикулезды

6 – сабақ

1. Тақырып: Акушерлік-гинекологиялық тәжірибедегі шұғыл жағдайда жедел медициналық көмек. Ауруханадан тыс босанулар.

2. Мақсаты: Шұғыл акушерлік-гинекологиялық жағдайлардың негізгі симптомдарын анықтап, жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсетуді оқып үйрену. Стационардан тыс босану кездерінде жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмектің этаптарымен танысу. Тақырыпты меңгерген соң, студент босанудан кейінгі атониялық қан кетулер және стационардан тыс кездерінде жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету принциптерін білу керек.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 6 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

1. Коматозды жағдайдағы бас сүйек ішілік қысымның жиі себебі ... болады.

а) бас сүйек жарақаты

б) ми ісінуі

в) бас миының ісіктері

г) жіті тыныс жетіспеушілігі

д) интоксикация

2. Толық емес абортқа тән симптом:

а) көп мөлшерде қанды бөлініс

б) брадикардия

в) АҚЖ жоғарылауы

г) эксикозды токсикоз

д) конъюнктивит

3. Диабеттік комаға ... тән емес симптом болып табылады.

а) кофе тәрізді құсық

б) ауыздан ацетон иісінің шығуы

в) тахикардия

г) артериалды гипертензия

д) акроцианоз

4. Жатырдың қансырауындағы ауруханаға дейінгі көмек ... болып табылады.

а) үйде қалдыру

б) әйелдер консультациясына апару

в) гинекологиялық бөлімшеге жедел жеткізу

г) инфекционистті шақыру

д) тері-венерологиялық консультациясы

5. Бронх демікпесінің ұстамасында таңдаулы дәрі ... болып табылады.

а) эуфиллин

б) седуксен

в) лазикс

г) супрастин

д) нитроглицерин

6. Ұрықтың позициясы ... анықталады.

а) ұрық басының жатыр жаққа қарай қатынасымен

б) ұрық қабырғаларының жатырдың оң немесе сол қабырғаларына қатынасымен

в) ұрық басының жатыр түбіне қатынасымен

г) кіші жамбас кіреберісіне ұрық басының жатуымен

д) кіші жамбас кіреберісіне ұрықтың жамбас бөлігінің қатынасымен

7. Толғақ бұл :

а) диафрагма және іштің бұлшық еттерінің жиырлуы

б) жатырдың кезеңдік жиырлуы

в) жатырдың жоғары сегментінің жиырлуы

г) жатырдың төменгі сегментінің жиырлуы

8. Жамбаспен жатуда ... жасалыныды.

а) Микулилич әдісі

б) Кесар тілігі

в) Морисо-Левре, Цовьянов бойынша көмек

г) Морисо-Левре әдісі

д) Ройтберг әдісі

9. Жүктілік белгілері ... болады.

а) шындықты, күдікті және шынайы

б) шынайы

в) күдікті және шынайы

г) күдікті

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 13 беті	

д)шындықты

10.Жүктіліктің ерте белгілеріне, ... белгісі жатады.

- а) Протапов
- б) Мегель
- в) Альфельд
- г) Зоткин
- д) Гегар, Пискачек, Гентер, Снегирев

7 – сабақ

1. Тақырып: Жүйке жүйесінің патологиясы бар ауруларға жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету. Эпилепсия.

2. Мақсаты: Жүйке жүйесінің патологиясы бар науқастарға жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету ерекшелігін оқып-білу. Тақырыпты меңгерген соң, студент эпилепсия ұстамасы, эпилепсиялық статус кездерінде шұғыл көмек шараларын, сандырақ, елес, бас ауруы, (мигрень) кездерінде көмек көрсету ерекшеліктерін білуге тиіс.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 7 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Науқасты қараған кезде: қысқа уақыттық естен тану, терінің бұзғылдауы, аяқтың мұздауы, тамыр соғысының баяулауы, артериялық қысымы 100/60мм.рт.ст.

Төменгі көрсетілген болжама диагноздың қайсысы тән?

- А) талу;
- Б) коллапс;
- В) криз;
- Г) кома;
- Д) шок.

2. Қанды көргенде науқас талып қалды.

Төменде көрсетілген көмектің қайсысы тән:

- А) басын көтеріп жатқызу;
- Б) науқасты горизонтальды жатқызу;
- В) таза ауамен қамтамасыз ету;
- Г) тілдің астына нитроглицеринді салу;
- Д) мүсәтір спиртті мақтаны иіскеуге беру.

3. Науқаста эпилепсиялық тырысу.

Төменде көрсетілген емдік іс шараларына қайсысы қолданылады:

- А) науқасты тыныштандыру
- Б) науқасты ұйықтату
- В) науқасты жылыту
- Г) тістің арасына марлі тампонды қою
- Д) науқасты басымен төмен жатқызу.

4. Өкпені жасанды желдетуге барлығы жатады, біреуінен басқа:

- А) ауыздан мұрынға;
- Б) ауыздан ауызға;

- В) бронхоскоп арқылы;
 Г) тыныс алу түтікше арқылы;
 Д) жасанды желдету аппараты арқылы.
5. Геймлих әдісін қолдану:
 А) тырысулар кезінде;
 Б) бронхта бөгде зат болған кезде;
 В) бас миы ісінген кезде;
 Г) мұрын қуысында бөгде зат болғанда;
 Д) түрлі жарақаттану кезінде.
6. Жасанды дем беру кезінде науқастың басын шалқайту керек:
 А) рениматорға ыңғайлы болу үшін;
 Б) дәрігермен науқастың арасында гермитизация болмауы;
 В) тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру үшін;
 Г) қан айналымын дұрыстауға жағдай жасау үшін;
 Д) науқасқа ыңғайлы жағдай жасау үшін.
7. Жасанды желдетудің дұрыстығын көрсететін белгілері:
 А) тамыр соғысының болуы;
 Б) ұрттың томпайуы;
 В) көз қарашығының кеңейуі;
 Г) кеуде қуысының тарылуы;
 Д) кеуде қуысының кеңейуі.
8. Қандай жағдайда жүрекке тікелей массаж жасау керек?
 А) тікелей емес массаж нәтижесіз болған жағдайда;
 Б) өкпеге жасанды желдендірудің нәтижесіз болғанда;
 В) жүректің тоқтап қалған уақытының белгісіз кезінде;
 Г) клиникалық өлім болғаннан 8 мин. өткен соң;
 Д) биологиялық өлім болғанда.
9. Қояншық ұстамасы кезінде бірінші кезекте ... қажет.
 а) тілін тістеп алудың алдын алу
 б) объективті қарау
 в) асфиксияның алдын алу
 г) құрыспаның алдын алу
 д) тыныштандыратын дәрі егу
10. Инсультке шалдыққан жәбірленуші тек ... қалыпта тасымалданады.
 а) жатқызған
 б) отырғызған
 в) бел тұсына жастықша қойған
 г) жүзін төмен қаратып, ішімен жатқызған
 д) зембілдің бас жағын көтеріп жатқызған

8 – сабақ

1. Тақырып: Көз, құлақ ауруларында жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету.

2. Мақсаты:

- көзді, құлақты тексеріп-қарауды өзіндік үйрену;
- көздің күтімі бойынша жасалатын негізгі шаралар;
- көздің, құлақтың жарақаты және аурулары кездерінде шұғыл көмек көрсетуді үйрену;

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация**5. БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.**6. Тапсыру мерзімі:** 8 апта**7. Әдебиет:** Соңғы бетті қараңыз.**8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).**

1. Бала 5 жаста ұйқысы нашар, жөтел ұстамасымен мазасызданады, жиі баспамен, ортаңғы отитпен ауырады, қарағанда аузы ашық, тістеудің бұзылуы, бозғылт. Қандай ауру туралы ойлануға болады:

- A) Созылмалы ринит
- B) Аденоид
- C) Созылмалы бронхит
- D) Анемия
- E) Созылмалы ларингит

2. Дисфагия – бұл?

- A) Дауыс жиілігінің бұзылысы
- B) Дауыс күшінің бұзылысы
- C) Жұтынудың бұзылысы
- D) Дауыстың толық болмауы
- E) Дауыс тембірінің бұзылысы.

3. Созылмалы тонзиллиттегі науқастарға операцияға жоспарлы даярлық керек пе?

- A) Ия
- B) Жоқ
- C) Ия, бала кезде
- D) Ия, егер анамнезінді қан ауруы болса
- E) Ия, қартайған кезде

4. Көмей стенозы дегеніміз не?

- A) Көмей кеңістігінің кеңеюі
- B) Біржақ нағыз дауыс қатпарының қозғалысының шектелуі
- C) Көмей кеңістігінің тарылуы
- D) Жалған дауыс қатпарының қозғалысының шектелуі
- E) Көмей дамуының туа біткен аномалиясы

5. Көмейді зерттемей-ақ, көмей тарылуының дәрежесін анықтауға бола ма?

- A) Жоқ
- B) Ия, тек егде адамдарда
- C) Ия, тек балаларда
- D) Ия, тек әйелдерде
- E) Ия

6. Көмей тарылған нақасты емдеу қандай тандау тәсіліне тәуелді?

- A) Науқастың жасына және преморбитті жағдайына
- B) Көмейдің тарылу дәрежесіне және оны тудырған себепке
- C) Анамнезінде ауыр аурудың болуына
- D) Тарылуды туғызған себепке және науқастың жасына
- E) Тарылудың клиникалық ағымына сипатына және тарылудың себебіне

7. Кенеттен тұншығу ұстамасы пайда болды. Мүмкін болатын себепті көрсет:

- A) Көмейдегі бөгде зат
- B) Нағыз круп
- C) Жалған круп
- D) Жедел ларингит

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 16 беті	

Е) Тарылушы ларинготрахеобронхит

9 – сабақ

- 1. Тақырып:** Аллергиялық реакцияларда жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек. Квинке ісігі, есекжем.
- 2. Мақсаты:** Ағзаға аллергиялар түскен кезде, ағзада шұғыл түрде дамиды аллергиялық реакциялардың негізгі түрлерін өз бетінше оқып-білу, аталған науқастарға шұғыл көмек көрсетудің негізгі қағидаларын талқылау. Қарапайым клиникалық белгілеріне қарай жіті аллергиялық реакциялардың клиникалық симптоматикасын танып білу және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету ережелері.
- 3. Тапсырмалар:** тақырыпты өз бетінше оқу.
- 4. Орындау/бағалау түрі:** презентация
- 5. БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
- 6. Тапсыру мерзімі:** 9 апта
- 7. Әдебиет:** Соңғы бетті қараңыз.
- 8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).**
 - 1.Төменде келтірілгендердің біреуінен басқасы Квинке ісінуіне тән:
 - а) ісінген аймақтың бозаруы, қышуы
 - б) дененің кез келген аймағында орналасады
 - в) табан мен алақанда тығыз консистенциялы ісіктің болуы
 - г) жедел тыныс жетіспеушілігіне әкелуі мүмкін.
 - д) беттің ісінуі
 - 2.Анафилаксиялық шокты жедел емдеудегі негізгі препарат болып табылады:
 - а) мезатон
 - б) преднизолон
 - в) адреналин
 - г) димедрол
 - д) эуфиллин
 - 3.Квинке ісігі мына аймақта орналасуы мүмкін:
 - а) гениталий аймақтарында
 - б) көмей
 - в) асқазан – ішек трактісінің кілегей қабатында
 - г) барлығы дұрыс
 - д) бет
 - 4.Квинке ісігін тоқтату үшін қолданылады:
 - а) кортикостероидтар
 - б) плазма
 - в) бронхолитиктер
 - г) миорелаксанттар
 - д) оксигенотерапия
 - 5.Тіл, ерін, бет терілерінің жедел ангионевротикалық ісінуі кезінде тағайындауға көрсеткіш болып табылмайды:
 - а) супрастин
 - б) лазикс
 - в) преднизолон
 - г) магний сульфаты
 - д) димедрол
 8. Есек жемді емдеуде тиімді препарат болып табылады:

- а) глюконат Са 10%-10 мл
- б) пенициллин 100 мг/кг
- в) димедрол 1%-1мл
- г) 1 мл преднизолон 1 мг на кг
- д) лазикс

7.Тұмауға қарсы вакцинасын енгізгеннен кейін науқастың халі нашарлады: бас айналу, дем жетпеу, жөтел пайда болды. Артериялық қысымы 40 мм. с.б.

Төменде келтірілген болжау диагнозының қайсысы осы жағдайға сәйкес?

- а) анафилактикалық шок;
- б) ауа эмболиясы;
- в) тромбоэмболия;
- г) асфиксия;
- д) аритмия.

8.Пенициллин инъекциясынан кейін науқастың халі нашарлады: бас айналу, әлсіреу пайда болды. Объективті: артериялық қысымы 60/30 мм.сын. бағ., тамыр соғуы 40 соғу минутына толығы және кернеуі әлсіз.

Келтірілген болжау диагноздардың қайсысы осы жағдайға сәйкес?

- а) шок;
- б) кома;
- в) криз;
- г) коллапс;
- д) талу.

9.Квинке синдромында борпылдақ тері асты қабатының ісінуі орналасады:

- а) қабақта
- б) ерінде
- в) құлақта
- г) жыныс мүшелерде
- д) саусақтарда

10. Анафилаксиялық шоктың клиникалық көріністерін атаңыз:

- а) кардиоваскулярлы
- б) асфиксиялық
- в) церебральдық
- г) абдоминальды
- д) барлығы дұрыс

10 – сабақ

1. **Тақырып:** Теріастына, бұлшықетке және көктамырға егудің әдістері
2. **Мақсаты:** Бұлшықетке және тері ішіне инъекция жасаудың өз бетінше үйрену.
3. **Тапсырмалар:** тақырыпты өз бетінше оқу.
4. **Орындау/бағалау түрі:** эссе
5. **БӨЖ орындау критерийлері:** Силлабустан қараңыз.
6. **Тапсыру мерзімі:** 10 апта
7. **Әдебиет:** Соңғы бетті қараңыз.
8. **Бақылау** (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).
 - 1.Дәрілік заттарды инъекция түрінде енгізу қандай мақсатта қолданады?
 - А) улы дәрілерді енгізу үшін;
 - Б) дәрінің қажетті дәл концентрациясын енгізу;
 - В) дәрілік заттардан тез арада оң нәтиже алу;

- Г) дәрілік заттарды қысқа уақытта пайдалану;
 Д) дәрілік заттарды басқа енгізу жолы болмауы.
2. Шприцтер мен инелерді залалсыздандырудың ең тиімді әдісі:
 А) автоклавта;
 Б) кайнату;
 В) ыстық ауалы шкафта;
 Г) этилен асқын тотығымен;
 Д) хлорамин ертінділерінде.
3. Бұлшық еттік инъекцияларды қай жерге салу қолайлы?
 А) білектің алдыңғы жағы;
 Б) санның сыртқы жағы;
 В) саның іш жағы;
 Г) іштің алдыңғы қабырғасы;
 Д) жамбастың жоғарғы сыртқы квадранты.
4. Тері ішілік инъекцияны қай жерге енгізу қолайлы?
 А) білектің алдыңғы жағы;
 Б) саның сырт жағы;
 В) саның іш жағы;
 Г) іштің алдыңғы қабырғасы;
 Д) жамбастың үстінгі сыртқы квадранты.
5. Аталған қай жағдайда көк тамырдан ертінді енгізу қажет?
 А) гипотония;
 Б) гипертония;
 В) тахикардия;
 Г) демікпе;
 Д) ісінулер.
6. Асептика и антисептика ережелері бузылуынан пайда болатын асқыну?
 А) гематома;
 Б) инфильтрат;
 В) өлі еттену ;
 Г) эмболия;
 Д) аллергия
7. Ауыр халдегі науқастың астын жуып шаю жиілігі:
 А) күніне 1 рет;
 Б) күніне 2 рет;
 В) күніне 3 рет;
 Г) күніне 4 рет;
 Д) әр дәрет сындырған сайын.
8. Науқаста миокард инфарктысы дамыды. Оған қатаң төсектік қалып тағайындалған. Төменде көрсетілген күтімдердің қайсысы қарсы көрсеткіш болып табылады?
 А) ойылулардың алдын алу;
 Б) гигиеналық ванна қабылдау;
 В) іш киімін, төсегін ауыстыру;
 Г) танертенгі жуындыру кезіндегі көмек көрсету;
 Д) төсекте ыңғайлы жағдай жасау.
9. Әріптестері келгеннен кейін науқастың халі нашарлады: жүрек тұсындағы ауырсыну күшейді.
 Қандай қозғалу тәртібін бұл науқасқа тағайындау керек?

- А) палаталық;
- Б) аялағыш-жаттықтырғыш;
- В) төсектік;
- Г) жартылай төсектік;
- Д) қатаң-төсектік.

10. Миокард инфарктымен ауыратын төсектік қалыптағы науқаста 3-ші күні сегізкөз аймағында терісінде көкшіл-қызыл дақтар пайда болды.

Осы өзгерістер төменде көрсетілген жағдайлардың қайсысына тән?

- А) дерматит;
- Б) күю;
- В) некроз;
- Г) ойылулар;
- Д) гематома.

11 – сабақ

1. Тақырып: Жіті улану кезіндегі жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек.

2. Мақсаты: Адам ағзасына жануарлар уының әсерін өз бетінше оқып-білу. Қарапайым клиникалық көріністеріне қарап, жәбірленушінің жағдайының ауырлық дәрежесін анықтап, уақытылы жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету;

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 11 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Жылан тістеген кезде бірінші кезекте ... керек.

- а) жылан тістеген жерді тіліп, банканы қолдану арқылы улы сорып алып, жәбірленушіні емдеу мекемесіне тасымалдау
- б) улы сорып шығарып тастап, жәбірленушіні үйде қалдыру
- в) екі үлкен саусақпен жылан тістеген жерді сығып тастау
- г) жылан тістеген жерді тіліп, улы қанды сыртқа ағызып жіберу
- д) тістеген аяқты немесе қолды иммобилизациялау

2. Жылан уымен уланғандағы клиникалық белгіні көрсетіңіз:

- а) естің бұлыңғырлануы, жансыздануы, тырысу, коллапс жағдайы, геморрагиялық синдром
- б) психикалық и қозғалысты қозу, тырысу, қарашықтың тарылуы, АҚ төмендеуі тахикардия, терілік аллергиялық реакция
- в) қозу, эйфория, бас айналу, құлақтағы шу, сандырақ, галлюцинациялар, диспепсия, гипотензия
- г) тілдің құрғауы, жұтыну мен сөйлеудің бұзылуы, диплопия, тахикардия, еңтігу, қарашық үлкейген, брадикардия, гипотензия
- д) жалпымилық бұзылулар, диспепсия, естің бұзылуы, тырысу, гипертермия

3. Балалардағы жіті уланулардың ауыр ағымы төменде көрсетілгендермен түсіндіріледі, береуінен басқасы:

- а) кілегей қабаттардың сіңіруі жоғары
- б) гематозэнцефалитті барьердің өткізгіштігі үлкен
- в) энергия алмасу жоғары
- г) тұрақты су-электролитті метаболизм

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	28 беттің 20 беті
Әдістемелік нұсқау		

- д) тамыр орталығының жеткіліксіз жұмысы
4. Гадюк, қалқан жүзді жылан шағып алғанда клиникалық көрінісі болып табылады:
- ісік тез арада жайылады
 - барлығы
 - жергілікті ауырсынудың болуы
 - төменнен жоғарыға қарай салдана бастайды
 - құсады
5. Сарышаян шағып алғанда дамидың белгілері:
- жергілікті ауырсынудың болуы
 - барлығы
 - шаққан жердің ұюы
 - ісінуі
 - жалпы интоксикация
6. Қарақұрт шағып алғанда тән емес белгі:
- суық тер
 - бұлшық еттердің ауырсынуы
 - жергілікті ісіну, ауырсыну
 - қорқыныш
 - локсу, құсу
7. Ара шаққаннан болған өлім себебі
- интоксикация
 - артериальді гипертензия
 - анафилактикалық шок
 - Квинке ісігі
 - уртикарлы ісік

12 – сабақ

1. Тақырып: Буындар таюда, сынықтарда жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек.

2. Мақсаты: Түрлі жарақат жағдайын диагностикалауды және жәбірленушіге жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсету ережелерін оқып-білу. Тақырыпты меңгерген соң, студент бақылау жұмысының өзіне тән нұсқасын орындауға тиіс.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 12 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Жұмсақ таңғыштарға ... таңғыш тән.

- дәкелік
- пластмассалық
- жабысқақ (клейлі)
- крахмалды
- гипсті

2. Қатты таңғыштарға ... таңғыш тән.

- эластикалық

- б) гипсті
в) дәкелік
г) контурлы
д) торлы-түтікшелі
3. Капиллярлы қан кетуді тоқтату үшін ... таңғыштарды қолданады.
а) окклюзионды
б) иммобилизирлеуші
в) қысып тұратын
г) контурлы
д) працевидті
4. Тесіп өткен жараларды жабу үшін ... таңғыштарды қолданады.
а) коррекциялайтын
б) окклюзионды
в) контурлы
г) қарапайым
д) қысып тұратын
5. Күйген жара бетін жабу үшін ... таңғыштарды қолданады.
а) қарапайым
б) қысып тұратын
в) окклюзионды
г) иммобилизирлеуші
д) контурлы
6. Құрылымына байланысты дәкелер ... болып бөлінеді.
а) түтікшелі, капронды, эластомерлі
б) эластикалық, дәкелі, гипсті
в) ленталы, түтікшелі, тор түтікшелі
г) тор түтікшелі, қағазды, крахмалды
д) торлы, түтікшелі, резеңкелі
7. Жасалған материалына байланысты дәкелер ... болып бөлінеді.
а) дәкелі, маталы, эластикалық, резеңкелі
б) эластикалық, торлы, гемостатикалық, крахмалды
в) маталы, түтікшелі, ленталы, резеңкелі
г) ленталы, түтікшелі, қағазды, гипсті
д) ленталы, крахмалды, гипсті, торлы
8. Балтыр-табан буынының жарақаттары кезінде ... таңғыш салынады.
а) працевидті
б) спиральді
в) циркулярлы
г) сегіз саны тәрізді
д) бидай өрімі тәрізді
9. Көкірек тұсының жарақаттары кезінде ... таңғыш салынады.
а) циркулярлы
б) бидай өрімі тәрізді
в) қайта айналып келуші
г) «Дезо»
д) сегіз саны тәрізді
10. «Дезо» таңғышы ... кезінде салынады.
а) балтыр-табан буының зақымдалуы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ () 28 беттің 22 беті

- б) сан сүйегінің сынуы
- в) шынтақ буынының шығуы
- г) иық немесе бұғана сынуы
- д) көкірек тұсының жарақаттары

13 – сабақ

1. Тақырып: Суға тұншығуда, электрожарақаттануда, найзағаймен зақымдану кезіндегі жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек.

2. Мақсаты: Электр тогымен немесе найзағаймен зақымдану, суға тұншығу салдарынан дамиды тыныстың немесе жүрек соғуының кенеттен тоқтап қалуы, кенеттен өлімнің негізгі себептері болуы мүмкін. Токпен зақымданудың немесе суға тұншығудың негізгі белгілерін оқып-білу, студенттерге жедел жәрдем бригадасы келгенше жәбірленушінің өмірін сақтап қалуға, сонымен қатар дәл кезінде көмек көрсету арқылы терминальдық жағдайлардың алдын алуға көмектеседі.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 13 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Электрожарақат кезінде көмек көрсету ... басталуға тиісті.

- а) электр тогының әсерін тоқтатудан
- б) жүрекке тікелей емес массаж жасаудан
- в) прекардиальді соққыдан
- г) өкпені жасанды желдендіруден
- д) жара бетін өңдеуден

2. Электрожарақаттың екінші ауырлық сатысына ... тән.

- а) естен танумен бұлшықеттердің ұстамалы құрысу
- б) естен танусыз бұлшықеттердің ұстамалы құрысуы
- в) тыныс және қан айналымның бұзылуы
- г) естен тану
- д) жүректің тоқтауы

3. Электр тогының әсері жергілікті ... түрінде көрінеді.

- а) токтың кірген және шыққан жеріндегі электробелгі
- б) зақымдалған аймақтың терісінің қызаруы
- в) зақымдалған аймақтың ылғалды некрозы
- г) токтың шыққан жерінде электробелгінің меташизациясы
- д) геморрагиялық сұйықтыққа толы көпіршіктер

4. Электрожарақат кезінде иммобилизация ... жағдайда жасалады.

- а) сынық болған
- б) электробелгі болған
- в) құрыспа ұстамасы болған
- г) естен танған
- д) жүрек тоқтап қалған

5. «Токтың жылдамдық қуаты» дамуы үшін қатерлі аймақ радиусы ... құрайды.

- а) 10 метрді
- б) 5 метрді

в) 15 метрді

г) 20 метрді

д) 1 метрді

6. Электрожарақат кезінде «уақытша өлімнің» негізгі симптомдары:

а) тыныстың тоқтауы және жүрек қызметінің лезде нашарлауы

б) жүрек және тыныс алу қызметінің нашарлауы

в) тері қабаттарының қызаруы

г) жарыққа сезімтал көзқарашықтарының тарылуы

д) зақымдалған аймақ айналасы терілерінің көгеруі

7. Атмосфералық электр қуатымен (найзағаймен) зақымдалудың сыртқы көріністеріне ... тән емес.

а) электробелгі

б) керең болып қалу

в) мылқау болып қалу

г) тыныстың тарылуы

д) «найзағай белгілері»

8. Жүректің кенеттен тоқтап қалуы кезінде көмек көрсету барысында бірінші кезекте ... керек.

а) тіршілік белгілері (пульсі, тынысы) бар, жоғын тексеру

б) прекордиальді соққы жасау

в) жүрекке тікелей емес массаж жасауға кірісу г) өкпені жасанды желдендіруге кірісу

д) дене жаракатының бар, жоғын тексеру

9. Жылу мен күн сәулесі соққысының негізгі белгілеріне ... тән.

а) дене қызуының жоғарылауы, тері қабаттарының қызаруы және құрғауы

б) дене қызуының төмендеуі және тері қабаттарының бозаруы

в) тері қабаттарының көгеруі және дене қызуының жоғарылауы

г) тері қабаттарының тершеңдігі және қызаруы

д) тері қабаттарының тершеңдігі және бозаруы

10. Жылу немесе күн сәулесінің соққысы кезінде, бірінші дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсетудің негізгі элементі:

а) жәбірленушіні суыту

б) ыстықты түсіретін дәрілер тағайындау

в) алкогольді сусындарды ұсыну

г) жәбірленушіні жылыту

д) асқазанды жуу

14 – сабақ

1. Тақырып: Ми қанайналымының жіті бұзылыстары кезінде жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек көрсетудің қағидалары.

2. Мақсаты: Ми қанайналымының жіті бұзылысы (МКЖБ) сияқты бас миының патологиясын оқып-білу. Патологиялық жағдайда өз уақытында танып-біліп, шұғыл түрде медициналық көмекке жүгіну немесе науқасты стационарға жеткізуді үйрену.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 14 апта

7. Әдебиет: Соңғы бетті қараңыз.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

1. Грек тілінен аударғанда кома бұл...

- a) ми ісігі
- б) көгеру
- в) тахикардия
- г) іш өту
- д) терең ұйқы

2. Глазго шкаласы бойынша 6-7 балл сипаттамасы команың қай сатысына қойылады:

- a) терминалды кома
- б) терең кома
- в) әлсіз кома
- г) сопор
- д) клиникалық өлім

3. Глазго шкаласы бойынша 4-5 балл сипаттамасы команың қай сатысына қойылады:

- a) терең кома
- б) әлсіз кома
- в) терминалды кома
- г) шок
- д) сопор

4. Глазго шкаласы бойынша ауырсыну сезіміне жауап болмағаны ... балға тең.

- a) 1
- б) 3
- в) 6
- г) 4
- д) 5

5. Глазго шкаласы бойынша дауысқа көзін ашуы ... балға тең.

- a) 5
- б) 1
- в) 6
- г) 4
- д) 3

6. Комаға ... тән.

- a) сыртқы тітіркендіргіштерге рефлексстің жоқ болуы
- б) тежелу
- в) лимфоаденопатия
- г) АҚҚ жоғарылауы
- д) барлық жауабы

7. Гипергликемиялық комадағы тері қабаты...

- a) ісіңкі
- б) ылғалды
- в) құрғақ
- г) сарғыш
- д) қызарған

8. Гипергликемиялық комаға ауруханаға дейінгі кезеңдегі бірінші көмек.

- a) инсулин терапиясы
- б) 40% глюкозаны енгізу
- в) эуфиллин енгізу
- г) магний сульфатын енгізу
- д) фуросемид енгізу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 25 беті	

9. Гипогликемиялық комадағы тері қабаты...

- а) сарғыш
- б) құрғақ
- в) ісіңкі
- г) ылғалды
- д) қызарған

10. Эклампсиялық комадағы бірінші көмек...

- а) магний сульфат
- б) 40% глюкоза
- в) адреналин
- г) норадреналин
- д) дофамин

15 – сабақ

1. Тақырып: Алиментарлы улану кезіндегі жедел және шұғыл жағдайларда медициналық көмек.

2. Мақсаты: Негізгі инфекциялық аурулармен танысып, олардың алдын алу және жұқпалы аурулармен сырқаттанған науқастарға күтім жасау ерекшеліктері. Асептика және антисептиканың негізгі әдістерін оқып біліп, оларды күнделікті тұрмыстың тіршілікте және жұқпалы аурулардың өршуі кезінде қолдану.

Ересектерінің және балалардың асқазандарын жуу, клизма кою ерекшеліктері.

3. Тапсырмалар: тақырыпты өз бетінше оқу.

4. Орындау/бағалау түрі: презентация

5. БӨЖ орындау критерийлері: Силлабустан қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 15 апта

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Каныбеков А. Жедел медициналық жәрдем. Оқулық. "Sky Systems" 2017
2. Алпысова А.Р., Молодовская Н.А. Ауруханаға дейінгі кезеңде жедел көмек көрсету алгоритмдері. Алгоритмы оказания неотложной помощи на догоспитальном этапе». Оқу құралы. "Sky Systems"
3. Мейірбикелік дағдылар оқулық / А. Қаныбеков – Алматы : Эверо, 2016. – 476 б. с.
4. Алпысова А.Р. Неотложные состояния в практике врача скорой помощи. Уч.мет.пос. "Sky Systems" 2019
5. Омарова В.А. Омарова Т.Р. Неотложные состояния в клинике внутренних болезней: учебное пособие. "Sky Systems" 2018
6. Тұрланов, Қ. М. Жедел медициналық жәрдем/ Қ. М. Тұрланов, С. А. Қалқабаева. – 2-ші бас., толықт. және өңд. - Алматы : Эверо, 2014. – 444 с.
7. Красильникова, И. М. Дәрігерге дейінгі **шұғыл медициналық көмек:** оқу құралы / И. М. Красильникова, Е. Г. Моисеева ; жауапты ред. А. Н. Саржанова ; қазақ тіліне ауд. Г. Ж. Сағындықова. – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2014. – 208 бет
8. Алпысова, А. Р. Ауруханаға дейінгі кезеңде жедел көмек көрсету алгоритмдері = Алгоритмы оказания неотложной помощи на догоспитальном этапе : оқу құралы. – Караганда : АҚНҰР, 2015. – 120 б. с.
9. Вялов, С. С. Общая врачебная практика: неотложная медицинская помощь: учебное пособие / С. С. Вялов. – 6-е изд. ; Рек. Учебно-методическим объединением по мед. и фармацевтическому образованию вузов России. – М. : Медпресс-информ, 2014. – 112 с.

OÑTÛSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	044-57/ ()	
Әдістемелік нұсқау	28 беттің 26 беті	

Қосымша:

1. Алпысова А.Р. Диагностика және жедел медициналық көмек көрсету алгоритмдері. Algorithm of diagnosis and emergency care. Оқу-әдістемелік құрал. "Sky Systems"
2. Алпысова А.Р. Неотложные состояния в практике врача скорой помощи. Уч.мет.пос. "Sky Systems" 2019
3. Повышение качества медицинской помощи и безопасности пациентов в медицинских организациях : наглядное руководство / пер. с англ. Г. Э. Улумбековой ; под ред. С. С. Панисар. – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2016. – 160 с.
4. Алпысова, А. Р. Неотложные состояния в практике врача скорой помощи : учебно-методическое пособие / А. Р. Алпысова. – Караганда : АҚНҰР, 2016. – 176 с.
5. Қатерлі жағдайлар кезіндегі **шұғыл** әрекеттер] = Неотложные состояния при несчастных случаях = Emergency states in the case of accident : оқу-әдістемелік құрал / А. Р. Алпысова Алматы : Эверо, 2015. – 168 б- 95 экз.
6. Алпысова, А. Р. Жедел жәрдем дәрігерінің тәжірибесіндегі төтенше жағдайлар: оқу-әдістемелік құрал / А. Р. Алпысова ; ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ҚММУ. – Караганды : АҚНҰР, 2016. – 178 б. с.
7. Қарқынды емдеу бөлімшесінің мейіргері: практикалық нұсқаулық / Ред. В. Л. Кассиль., қаз. тіліне ауд. У. Е. Ибраев. – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2016. – 312 бет ил.
8. Скорая медицинская помощь: национальное руководство / Российское общество скорой медицинской помощи ; под ред. С. Ф. Багненко и др. – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2015. – 888 с. : ил.

Электрондық басылымдар:

1. Утепов, Д. П. Алғашқы медициналық-санитарлық көмекті басқаруды іске асыру [Электронный ресурс] : дис. ... магистр акад. дәрежесін алу / Д. П. Утепов. – Электрон. текстовые дан. (702Мб). – Шымкент : ОҚМФА, 2015. – 64бет с.
2. Айламазян, Э. К. Неотложная помощь в акушерстве [Электронный ресурс] : руководство для врачей / Э. К. Айламазян. - 5-е изд., перераб. и доп. - Электрон.текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 12298.00 Тг.
3. Первичная медико - санитарная помощь как приоритет в системе здравоохранения [Электронный ресурс] : лекционный комплекс / ЮКГФА. Кафедра: "Общественное здравоохранение - 1". - Электрон.текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2015. - эл. опт.диск (CD-ROM) (291Кб).
4. Сейдахметова, А. А. Паллиативтік көмек [Электронный ресурс] : оқу құралы / А. А. Сейдахметова. - Электрон.текстовые дан. (702Мб). - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт.диск (CD-ROM).
5. Ауруханаға дейінгі кезеңде жедел көмек көрсету алгоритмі / алгоритмы оказания неотложной помощи на догоспитальном этапе.Алпысова А.Р., Молодовская Н.В. , 2015 / <https://www.aknurpress.kz/reader/web/1352>
6. Жедел медициналық жәрдем.Қаныбеков А. , 2017/
<https://www.aknurpress.kz/reader/web/1346>
7. Диагностика және жедел медициналық көмек көрсету алгоритмі / algorithm of diagnosis and emergency care/ Алпысова А.Р. , 2015/
<https://www.aknurpress.kz/reader/web/1142>

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Шұғыл медицина және мейіргер ісі кафедрасы	Әдістемелік нұсқау	044-57/ () 28 беттің 27 беті

8. Арынгазин, К.Ш., Мажимова, М.Б. Первая доврачебная помощь при несчастных случаях : Учебно-методическое пособие. / Сост. К. Ш. Арынгазин. - Павлодар: Кереку, 2013. - 73 с. <http://rmebrk.kz/>
9. Дубицкий А.А. Скорая медицинская помощь и тактика ведения больных при неврологических заболеваниях. Алматы, издательство Эверо -2020.- 172 с. https://elib.kz/ru/search/read_book/2921/
10. Аканов А.А. Первичная медико-санитарная помощь. Часть I. Анализ ПМСП развитых стран мира / А.А. Аканов, Т.С. Мейманалиев. – Алматы: издательство «Эверо», 2020 – 212 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/135/
11. Аканов А.А. Первичная медико-санитарная помощь. Часть II. Анализ ПМСП Казахстана / А.А. Аканов, Т.С. Мейманалиев. – Алматы: издательство «Эверо», 2020 – 108 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/138/
12. Каныбеков А. Сестринские технологии / Авторский коллектив А. Каныбеков, В.М. Ячменев, Е.Г. Жахметов, Ж. Каныбекова – Алматы: Эверо, 2020 - 304 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/842/

Электрондық ресурстар:

- Электронная библиотека ЮКМА - <https://e-lib.skma.edu.kz/genres>
- Республиканская межвузовская электронная библиотека (РМЭБ) – <http://rmebrk.kz/>
- Цифровая библиотека «Акнурпресс» - <https://www.aknurpress.kz/>
- Электронная библиотека «Эпиграф» - <http://www.elib.kz/>
- Эпиграф - портал мультимедийных учебников <https://mbook.kz/ru/index/>
- ЭБС IPR SMART <https://www.iprbookshop.ru/auth>
- информационно-правовая система «Заң» - <https://zan.kz/ru>
- Cochrane Library - <https://www.cochranelibrary.com/>

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Тест сұрақтары

1. Асқазанды жуған суды анализға жіберу:

- А) белгісіз умен улану;
- Б) белгі тағаммен улану;
- В) жуған суда қанның пайда болуы;
- Г) қортылмаған тағамдардың қалдығының болуы;
- Д) белгілі дәрілік заттармен улану.

2. Асқазанды жууға қажет:

- А) Жане шприці, 5 пробирка, 33% магнезии ертіндісі;
- Б) асқазан зонды, 8 пробирка, гистамин ертіндісі.
- В) Эсмарх крушкасы, штатив, марганцовка ертіндісі, дәрет ыдысы.
- Г) 50см зонд ұзындығы, 3 пробирка, 33% магнезии ертіндісі
- Д) 120см зонд ұзындығы, оймыш, леген, су, резеңкелік түтік.

3. Тазалау клизмасында қолданатын су мөлшері:

- А) 2 литр;
- Б) 3 литр;
- В) 4 литр;
- Г) 5 литр;
- Д) 6 литр;

4. Науқаста спастикалық іш қату, дәрігер клизма тағайындады.

Қандай су температурасын қолдану қолайлы ?

- А) 12;
- Б) 22;
- В) 32;
- Г) 42;
- Д) 52.

5. Қай жағдайда клизмаға құйылатын су температурасы +12 болу керек?

- А) атониялық іш қату;
- Б) спастикалық іш қату
- В) әдетті іш қату;
- Г) ішектің түйілуі;
- Д) дулану.

6. Улануда қай уақыт аралығында асқазанды жуу тиімді болып саналады:

- А) 3- 4 сағ;
- Б) 4- 5 сағ;
- В) 5- 6 сағ;
- Г) 6- 7 сағ;
- Д) уақытқа байланысты емес.

7. Кеңірдек стенозы дәрежесін анықтағанда ескеру қажет:

- а) тыныс алу жетіспеушілігін
- б) өкпеде дымқыл сырылдарды
- в) систолалық сырылдың жүректе естілуін
- г) шуылды тыныс алуын
- д) жүрек жетіспеушілігін

8. Риновирусты инфекцияның симптомна тән:

- а) эксикоз
- б) мұрыннан су ағу
- в) диарея
- г) трахеит
- д) лимфаденопатия

9. Қызылшамен жиі ауыратын балалардың жасы

- а) 1-7 жас
- б) 1 жасқа дейін
- в) 7-10 жас
- г) 1-2 жас
- д) 10-15 жас

10. Емшек жасындағы сәбилердің сальмонеллезді жұқтыру жолы:

- а) қарым-қатынас
- б) су арқылы
- в) ауа-тамшылы
- г) парентиральды
- д) вертикальды